

Prilikom traženja posla van granica zemlje neophodan je oprez. Prije svega, neophodno je provjeriti da li agencija koja nudi zaposlenje ima odobrenje za rad i obavljanje poslova posredovanja pri zapošljavanju. To, naravno, ne mora da bude garancija sigurnosti, ali je svakako prvi i osnovni preduslov, poručuju stručnjaci.

Informacije o slobodnim radnim mjestima u inostranstvu mogu se naći putem više izvora, nacionalne službe za zapošljavanje, EURES portala, privatne agencije za zapošljavanje (domaće ili strane). Tu je i veliki broj sajtova za traženje posla, direktno kod poslodavaca. Istovremeno, sa velikim mogućnostima koje se pružaju za zapošljavanje u inostranstvu, dešavaju se zloupotrebe i prevare.

■ „LOVCI NA TALENTE“

Sa kandidatima se stupi u kontakt, najčešće online komunikacijom, ponudi im se neki primamljiv posao i poslije izvjesnog vremena, kada se stekne povjerenje, traži se određeni iznos novca u cilju obezbjeđivanja vize, smještaja, prevoza i prateće dokumentacije. Kada uzmu novac, nestanu bez traga. Daleko opasniji oblik prevare je kada „posrednici“ u zapošljavanju vrbuju kandidate i odvođe ih u inostranstvo gdje ta lica postaju žrtve trgovaca ljudima i budu predmet seksualne ili radne eksploatacije ili se primoravaju da učestvuju u kriminalnim radnjama.

Kako bi našli potencijalne žrtve, prevaranti se predstavljaju kao „lovci na talente“ i stupaju u kontakt putem e-maila, šalju ponude za nepostojeće poslove kod stvarnih poslodavaca, otvaraju lažne sajtove za posredovanje u zapošljavanju, otvaraju sajtove nepostojećih poslodavaca.

„Poslove posredovanje pri zapošljavanju u Crnoj Gori mogu obavljati Zavod za zapošljavanje i privatne agencije za zapošljavanje koje imaju važeću licencu izdatu od Ministarstva rada i socijalnog staranja. Potrebno je, prije svega, provjeriti da li privatna agencija koja vam nudi posao ima odobrenje za rad i obavljanje poslova posredovanja pri zapošljavanju. To, naravno, ne mora da bude garancija sigurnosti pri zapošljavanju, ali je svakako prvi i osnovni preduslov“, za Dnevne

Na provjeri i agencija i poslodavac

Prije prihvatanja ponude za posao potrebno je, putem interneta, provjeriti zvanični sajt i agencije i poslodavca. Pogledati da li na zvaničnoj prezentaciji poslodavca postoji informacija o slobodnim radnim mjestima koja se nude i stupiti u kontakt direktno sa poslodavcem i provjeriti oglas. Za ovu komunikaciju dobro bi bilo da se koristi broj fiksnog telefona. Može se desiti da firma postoji i regularno posluje, ali da pojedinci pokušaju da je zloupotrijebe. Ukoliko neko dostavi e-mail sa domenom na nekom od globalnih servisa (Gmail, yahoo, mail.ru...) to može biti znak da nešto nije u redu. Obavezno u internet pretraživače unijeti nazive agencije, poslodavca, podatke kontakt osobe kako bi se vidjelo kakva su iskustva lica koja su prethodno koristila njihove usluge i generalne reference.

novine kaže načelnica Odsijeka za EURES i međunarodno posredovanje u ZZZ mr Gordana Vukčević.

■ OGLASI POD LUPOM

Ponuda za posao, dodaje, mora sadržati precizne podatke o poslodavcu i uslovima rada. Vukčević savjetuje da se izbjegavaju oglasi, kao: „potreban veći broj radnika za velike kompanije“, „hitno potrebni radnici“, „izuzetna mogućnost za zaradu“, oglase u kojima se traže nizak stepen kvalifikacija i iskustva, a obećava se visoka zarada, neprofesionalno napisane oglase u kojima ima slovnih i gramatičkih grešaka...

Ona navodi da nije brz proces traženja kvalitetnih radnika i zapošljavanje.

„Ako se radi o zapošljavanju

KAKO SE ZAŠTITITI PRILIKOM ZAPOŠLJAVANJU

OPREZ, PROVJERITE I ZVANIČNI

■ VIZA

Državljanima Crne Gore je potrebna radna viza i/ili radna dozvola. Radna viza se vadi lično u diplomatsko-konzularnim predstavništvima (DKP) koja se nalaze u Podgorici. Pojedine države nemaju DKP u Crnoj Gori i tada je potrebno otići u neku zemlju u okruženju gdje se nalazi DKP nadležan i za našu državu.

„Za vizu se aplicira lično! Zato izbjegavajte oglase gdje vam se nudi da posrednik obezbijedi vizu umjesto vas za određeni novčani iznos. Vrlo često, u takvim slučajevima, „posrednici“ prevare kandidate za iznos

POSLOVE POSREDOVANJE PRI ZAPOŠLJAVANJU U CRNOJ GORI MOGU OBAVLJATI ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE I PRIVATNE AGENCIJE ZA ZAPOŠLJAVANJE KOJE IMAJU VAŽEĆU LICENCU IZDATU OD MINISTARSTVA RADA I SOCIJALNOG STARANJA

novca za „vizu“ i nestanu bez traga. Takođe, ne postoje „grupe radne vize“! Na sajtovima DKP-a postoje precizna uputstva na našem jeziku koja je procedura vađenja radnih vi-

nju i unostranstvu treba dodati vrijeme potrebno za provjeru i regulisanje dokumentacije, pribavljanje vize i radne dozvole. Lica koja posreduju pri zapošljavanju treba da imaju iskustvo, znanje i da su obučeni kako bi na pravi način izvršili predselekciju kandidata i preporučili poslodavcu koga da zaposli. Poslodavac vrlo rijetko odluku o izboru kandidata prepušta nekom drugom, već od prijavljenih i predselektovanih kandidata, putem intervjua uz priložene biografije, motivaciona pisma i reference bira kandidate koji su, po njegovom mišljenju, najbolji. Zato i treba izbjegavati ponude gdje se odmah obećava posao samo na osnovu radne biografije, bez prethodnih intervjua ili provjere znanja i sposobnosti“, naglašava Vukčević.

Crna Gora zemlja sigurnog porijekla

Tražioc azila su lica koja zbog straha od progona u sopstvenoj zemlji traže utočište u drugoj državi. Crna Gora ima status zemlje sigurnog porijekla. Iz tog razloga, licima koja

dolaze iz zemalja sa ovim statusom biće odbijen zahtjev za azil i deportovane se u zemlju iz koje dolaze. Njihova imena se stavljaju na „crnu listu“, što sa sobom povlači proble-

me prilikom sljedećeg apliciranja za vizu i putovanja u inostranstvo. Ista situacija će biti i sa licima za koja se utvrde da nelegalno borave i da rade „na crno“.

Gordana Vukčević

...NJIA U INOSTRANSTVU?

VJERA IZVORI

za, koji su preduslovi za njihovo dobijanje i cijena viza. Takođe, i lično se mogu kontaktirati kako bi se provjerilo da li oni imaju informacije o sigurnosti zapošljavanja preko određenih posrednika ili poslodavaca. Pasoš i ostala dokumenta davati na uvid samo službenim licima! Nikada ne slati original ili skenirana dokumenta (pasoši, vize, diplome...) agencijama i poslodavcima za koje niste sigurni, jer ta dokumenta mogu biti predmet zloupotrebe, upozorava naša sagovornica.

Važno je napomenuti da se za vizu aplicira iz Crne Gore. Izuzetak je kada neko već posjeduje radnu vizu za duži period. Zato ne treba povjerovati oglasima koji nude prevoz, smještaj i posredovanje na licu mjesta, a po zasnivanju radnog odnosa da će se aplicirati za vizu.

Prije odlaska na rad u inostranstvo, obavezno treba obezbijediti kontakte ambasade ili konzulata Crne Gore u toj zemlji. Na sajtu Zavoda za zapošljavanje nalaze se internet adrese na kojima se mogu naći osnovne informacije o slobodnim radnim mjestima, uslovima života i rada, institucijama koje pružaju podršku imigrantima, adrese ministarstava i DKP.

Upoznati zakone o radu države u koju se ide

Radno zakonodavstvo, sistem socijalnog i zdravstvenog osiguranja razlikuje se od države do države. Zato je potrebno prije odlaska na rad u inostranstvo prikupiti informacije o zakonskoj regulativi države u koju se ide. Dobro je raspitati se i uslovima života i rada u toj državi i cijenama osnovnih životnih potreptina, kao i cijenama iznajmljivanja stanova, kako bi se troškovi života mogli uporediti sa platom koja se nudi. Kada je u pitanju satnica, odnosno, mjesečna zarada, u većini zemalja ne smije se ponuditi manja zarada strancu nego što je zagarantovana zarada domaćim radnicima koji imaju isti stepen obrazovanja, radno iskustvo, dodatna znanja... Ista situacija je i kada su u pitanju radno vrijeme, zaštita na radu i drugi uslovi rada. Pored opšteg kolektivnog ugovora,

postoje i granski kolektivni ugovori koji definišu minimalnu satnicu i uslove rada za zanimanja u okviru pojedinih profesija i ne smiju se zaključiti ugovori o radu koji predviđaju nepovoljnije uslove rada od propisanih opštim i granskim kolektivnim ugovorima, bez obzira da li se radi o domaćem ili stranom radniku. Prema tome, ukoliko neko ponudi ovakav ugovor o radu uz obrazloženje da ste strani radnik, vjerovatno se radi o pokušaju prevare, zloupotrebi ili radu „na crno“.

„Ne treba pristajati na bilo kakve usmene dogovore, već ugovor o radu sklapati isključivo u pisanoj formi, potpisan od strane poslodavca, agencije. Posebno treba obratiti pažnju da prilikom sklapanja i potpisivanja ugovora nema skrivenih troškova“, poručuje Gordana Vukčević.

FORMIRANE KOMISIJE

Vještačenje radne sposobnosti kandidata

Mustafić

Direktor Zavoda za zapošljavanje Suljo Mustafić obrazovao je prvostepene komisije za profesionalnu rehabilitaciju, shodno Pravilniku o sastavu i načinu njihovog rada. One će raditi u sedam gradova, u područnim jedinicama Zavoda za zapošljavanje, i to: u Baru, za opštine Bar, Budva i Ulcinj, u Beranama za opštine Berane, Andrijevića, Plav, Rožaje, Gusinje i Petnjica, Bijelom Polju za opštine Bijelo polje i Mojkovac, Nikšiću, za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik, Podgorici, za opštine Podgorica, Danilovgrad, Kolašin i Cetinje i opštine u okviru glavnog grada Golubovci i Tuzi, Pljevljima, za opštine Pljevlja i Žabljak i Herceg Novom, za opštine Herceg Novi, Kotor i Tivat.

Drugostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju obrazovana je u Ministarstvu rada i socijalnog staranja.

Prvostepenu komisiju čine: doktor specijalista medicine rada, doktor medicine druge specijalnosti i službenik Zavoda koji obavlja poslove profesionalne rehabilitacije.

„Zadatak prvostepene komisije je davanje mišljenja o procentu invaliditeta, preostaloj radnoj sposobnosti i mogućnosti zaposlenja nezaposlenog lica sa evidencije Zavoda. Komisije vještače po uslovima utvrđenim propisima kojima se uređuju kriterijumi i uslovi za utvr-

7

GRADOVA OD SADA IMA PRVOSTEPENE KOMISIJE ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU U OKVIRU PODRUČNIH JEDINICA ZZZCG

divanje procenta invaliditeta, preostale radne sposobnosti i mogućnosti zaposlenja i standardima za sprovođenje mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije“, objašnjava savjetnica za pravne poslove u ZZZCG Gracijela Rakonjac.

Komisija daje i mišljenje o mogućnosti uključivanja nezaposlenog lica, odnosno zaposlenog u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije na način i pod uslovima utvrđenim propisom kojim se uređuju način i uslovi ostvarivanja prava na profesionalnu rehabilitaciju.

Zavod za zapošljavanje će u narednom periodu organizovati obuke za članove novoformiranih komisija u cilju što bolje pripreme za predstojeće obaveze u njihovom radu. Nakon obuke komisija će početi sa radom i rješavati po zahtjevima koji su predati u prethodnom periodu.

NA DANAŠNJI DAN 1997. MILO ĐUKANOVIĆ
POBIJEDIO MOMIRA BULATOVIĆA ■ 6-7

**Odluka kojom je
Crna Gora izabrala
svoj evropski put**

PREDSJEDNIK ADMINISTRATIVNOG
ODBORA LUIĐ ŠKRELJA ■ 5

**Kada Ranko smjenjuje
u RTCG, je li onda
to demokratija?!**

Dnevne
novine

ČETVRTAK, 19. 10. 2017. BROJ 1894 GODINA VII

Izdavač: Novine d.o.o. | Prvi broj izašao 10. oktobra 2011. Podgorica | 19. decembra. br. 5 | 0,50 EUR

ZBOG NAPADA NA POLICAJCA LIDER DF-A KAŽNJEN SA SEDAM MJESECI ZATVORA ■ 12-13

Knežević neće biti poslanik ako presuda bude potvrđena

PARTIJE POČINJU PRIPREME ZA PREDSJEDNIČKE IZBORE

**DF SPREMA
TEREN ZA
JOVIĆEVIĆA**

■ Želja Demokratskog fronta da na narednim izborima opozicija ima
jednog kandidata i jedinstvenu listu ostala je bez podrške ■ 2-3

SARADNJA IRF-A I EVROPSKE
INVESTICIONE BANKE ■ 10

**Potpisan ugovor
od 50 miliona za
jačanje ekonomije**

NIKŠIĆ: NEĆE BITI REBALANSA

**ZA POLA GODINE
PRIHODI OPŠTINE
VEĆI OD PLANA**

■ 20-21

ZZZCG: KAKO SE ZAŠTITI PRILIKOM
ZAPOSŁJAVANJA U INOSTRANSTVU

**Oprez, provjera
i zvanični izvori**

■ 16-17

TUZI: MASOVNA TUČA
GIMNAZIJALACA ■ 14

**Škola ćuti,
Ministarstvo
će da traži
odgovornost**